

בס"ד. שיחת י"א ניסן, ה'תשל"א.

— בין מנחה למערב —

— תחלת שנת השבעים של כ"ק אדמו"ר שליט"א —

בלתי מוגה

[צוה לתלמידים השלוחים שחזרו מאוסטרליא ולהתלמידים שבאו מאה"ק שיאמרו "לחיים"].

א. מאמר ד"ה ביום עשתי עשר יום וגו' (הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א).

* * *

ב. כאן המקום והזמן להודות לכל אלו שהביעו ברכות ואיחולים לבביים וכו', וכו',

— דכיון שאין הזמן גרמא לכתוב לכל אחד בפני עצמו וכו', הרי זה כאילו היו כותבים ואומרים זאת לכל אחד בפני עצמו, ובודאי יתקבל הדבר אצל כולם כמו שהוא, שנאמר מקרב ולב עמוק (ולא ח"ו באופן שרוצים לחסוך זמן וטירחא וכו') —

שיתברכו ממקור הברכות — מהקב"ה — בכל המצטרך להם, ואדרבה: בברכתו של הקב"ה שהיא באופן של "תוספת מרובה על העיקר"¹, כמ"ש בתושב"כ: "ואברכה מברכיך"², ובפרט כפי שנתבאר בארוכה בתושבע"פ³ — שתקויים אצל כל אחד מהם, ואצל כולם ביחד, ברכת ה', "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"⁴, ובאופן ש"כל הנותן בעין יפה הוא נותן"⁵.

ג. ועוד ענין שהזמן גרמא (אע"פ שכבר דובר אודותיו כמ"פ): להשתדל שתהי' כמות גדולה יותר של "מצה שמורה" אצל מספר גדול יותר מבנ"י, עכ"פ עבור ה"כזיתים" בלילות הסדרים. ויה"ר שיקויים מ"ש בכתבי האריז"ל¹ שע"י הזהירות ממשהו חמץ

(1) ב"ר פס"א, ד. (2) לך לך יב, ג. (3) ראה תר"מ חנ"ד ע' 320 ואילך. וש"נ. (4) נוסח ברכה הג' דברהמ"ז. (5) ראה ב"ב נג, רע"א. וש"נ.

(6) ראה גם לעיל ס"ע 22 ואילך. וש"נ. (7) הובא בבאה"ט או"ח רסתמ"ז. וראה זח"ג רפב, ב (ובנצו"ז שם). וראה גם תר"מ חס"ג ע' 389. וש"נ.

בפסח תהי' השנה כולה באופן שמור כו', ובמילא יהי' "זמן חרותנו" בחג הפסח כדרוש, ועי"ז תומשך חירות על כל השנה כולה.

ועד שנזכה לענין ד"ויהי ביום השמיני"⁸ — שזהו מ"ש בפרשת השבוע, שצריכים לחיות עמה, כתורת רבינו הזקן⁹ שצריכים לחיות עם הזמן — שרומז לכינור של שמונה נימין דלעתיד לבוא¹⁰, ובאופן ש"אותו היום נטל עשר עטרות"¹¹, היינו, שהכינור של שמונה נימין כולל גם הענין ד"עלי עשור ועלי נבל"¹²,

ובאופן שיומשך בגלוי בכל אחד מישראל, שעבודתו תהי' בשלימותה מצד עשר כחות נפשו, כפי שבכל אחד מהם ישנה בגלוי גם ה"עטרה" של כח זה — מצד ענין הרצון וקבלת עול (ככל הפרטים והענינים שבזה).

ובקרוב ממש תהי' גם ירושת הארץ באופן כזה — לא רק ארץ שבעה אומות בשלימותה, אלא גם השלימות דארץ קיני קניזי וקדמוני, שזוהי הארץ שתשלים את הבטחת הקב"ה לאברהם אבינו, שלאחרי ש"עבדום וענו אותם" בזמן הגלות, "יצאו ברכוש גדול"¹³, ובהמשך לזה: "לזרעך נתתי את הארץ הזאת .. את הקיני ואת הקניזי ואת הקדמוני"¹⁴, "עשר אומות"¹⁵,

שזהו לפי שכך יהי' ברוחניות בעבודת כל אחד מישראל — לא רק שלימות העבודה מצד שבעת המדות, שזהו"ע ארץ שבעה אומות, אלא גם שלימות העבודה כפי שהיא מצד חב"ד שבנפש, שזהו"ע ארץ קיני קניזי וקדמוני (כמבואר בכ"מ¹⁶), שמזה תומשך ברכת ה' בגלוי בנוגע לכיבוש וירושת ארץ כל עשר האומות.

וכן תהי' לנו בעגלא דידן בניסן זה, שהרי "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל"¹⁷, בקרוב ממש.

* * *

ד. יש עוד דבר בעתו שצריך להזכיר אודותיו:

(13) לך לך טו, יג-יד.	(8) ר"פ שמיני.
(14) שם, יח-יט.	(9) סה"ש תש"ב ע' 29 ואילך (נעתק
(15) פרש"י עה"פ.	ב"היום יום" ב חשוך).
(16) ראה מאמרי אדהאמ"צ דברים	(10) ערכין יג, ב.
בתחלתו. ובכ"מ.	(11) שבת פז, סע"ב. הובא בפרש"י עה"ת
(17) ר"ה יא, רע"א. שמור פט"ו, יא.	שם.
	(12) תהלים צב, ד.

בקשר¹⁸ להמדובר (בהתוועדות דשבת הגדול¹⁹), שבמיוחד ינצלו ימי חג הפסח להוספה בלימוד התורה, הוספה בכמות והוספה באיכות — שייכות מיוחדת²⁰ דלימוד התורה וחג הפסח [נוסף למשנת בשיחה הנ"ל], נרמזת ג"כ בהשם פסח: פסח — פה²¹ סח²², והרי שיחת ודיבור האדם²³ צריך להיות בדברי תורה²⁴ — ובפרט בימי חול המועד שבהם החיוב הוא "לעסוק בתורה יומם ולילה ממש"²⁵, כמשנת בארוכה בשיחה הנ"ל.

ומזה עצמו שימים אלו נקראים בתורה²⁶ "ימי הפסח", פה סח, שמורה על ענין השיחה והדיבור בתורה — מובן שימים מסוגלים הם, ימים זכאים²⁷, ביחוד ללימוד התורה, היינו שבימים אלו נותנים כח וסיוע נוסף מלמעלה, שתהי' בזה הצלחה מיוחדת.

דערהערן") ש"הגיע זמן קריאת שמע (ולא סתם זמן ק"ש, אלא ק"ש) של שחרית", שזהו אחד הביאורים בפיסקת הגדה זו, כמשנת פעם בארוכה (ראה גם ת"מ חמ"ג ע' 170 ואילך. וש"נ) — מהנחה בלתי מוגה.

23) ספרי ואתחנן ו, ז וברש"י שם: "שלא יהא עיקר דיבורך אלא בס, עשם עיקר ואל תעשם טפל". אבל בהל' ת"ת לאדה"ז (פ"ג ה"ב): "שלא יהא כל דיבורך אלא בס, כלומר שתעשם עיקר ולא טפל, וע"כ חייב לעשות תורתו קבע ומלאכתו עראי כו". ועייג"כ שם ה"ז. וי"ל דרש"י לשיטת' ביומא (יט, ב) ד"ה ולא. אבל צ"ע כי כ"כ ג"כ אדה"ז בשו"ע שם (ה"ה) ובחאו"ח סקנ"ו סט"ז. ועכצ"ל דתרווייהו למדים מ"בס". ובכל אופן צ"ע: לכהנ"ל — למה רק בלימוד השני נלמד שעובר בעשה. ואכ"מ.

24) להעיר שבקיום מ"ע דלספר ביצי"מ באם הוא בהגש"פ או כיו"ב — ה"ז ג"כ ת"ת: מקרא משנה כו' ושקו"ט שלו בהם [משא"כ — תפלה ותחנונים דשו"ע אר"ח סמ"ן].

25) הל' ת"ת שם ה"ה (לענין מי שמלאכתו נעשית ע"י אחרים — שמוזה מובן שכ"ה גם בנוגע לחוה"מ, שהרי אסור אז בעשיית מלאכה). וראה ג"כ שו"ע אדה"ז אר"ח רסקנ"ו.

26) ראה תניא שעוהיה"א ספ"א.

27) ע"ד תענית כט, א.

18) מכאן ואילך — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בהוספות ללקו"ש ח"ו ע' 268 ואילך. במהדורא זו ניתוספו איזה ציוני מ"מ וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

19) סכ"ו ואילך (לעיל ס"ע 31 ואילך).
20) כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר, ששאלו אותו שצ"ל איזו שייכות ורמז מיוחד בין חג הפסח ללימוד התורה. ובכ"ן: בענין זה אין צורך ברמז, כיון שמפורש הדבר בשם פסח עצמו, כדלקמן בפנים.

21) שער הכוונות ענין הפסח דרוש ג'. פע"ח שם (שער חהמ"צ פ"א. פ"ד. פ"ז). סידור האריז"ל בהגש"פ (ב"סדר כוונת הפסח" — טעם למה נק' פסח").

22) וענין זה מתחיל בלילה הראשון של חג הפסח שבו מתחילה העבודה בעולם הדיבור — מצוה עלינו לספור ביציאת מצרים,

— ומבהירים תחילה ש"אפילו כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה", היינו, שאפילו מי שנמצא במעמד ומצב שחב"ד שלו הם בשלימות, או בסגנון פשוט, שהוא בקי בכל התורה כולה, וא"כ, יכול לחשוב למה צריך את היגיעה וכו' — הנה לא זו בלבד שצריך כו', אלא "מצוה כו", מצות עשה מן התורה —

ועד שהסיפור ביצי"מ צ"ל באופן שעי"ז פועל שאפילו התלמידים יכירו ("זאָלן

ה. ומכיון שנמצאים אנו בזמן ד"ערב גאולה" ממש — ערב (וסמוך) ממש וגאולה ממש (אמיתית ושלמה) — הרי מובן שכל הנ"ל שייך גם לנשי ובנות ישראל²⁸:

נוסף על זה שיש להן זכות ע"י שישתדלו שתבוא ההוספה האמורה בלימוד התורה של בעליהן ובניהן, זכות שאמרו חז"ל עלי': "גדולה הבטחה כו' לנשים יותר מן האנשים"²⁹ — עליהן להוסיף בהלימוד³⁰ שלהן עצמן, שהרי "גם הנשים חייבות ללמוד הלכות הצריכות להן"³¹, שבהלכות אלו נכלל, כמובן, לימוד עניני תורת החסידות³² — מכיון שלימוד זה שייך ומביא לידי מעשה — קיום ששת המצות [שסימנם³³ "שש" ערי מקלט תהיינה לכם"³⁵] המנויות באגרת המחבר (שלפני הקדמת) החינוך: להאמין בשם, שלא להאמין בזולתו, לייחדו, לאהבה אותו, ליראה אותו, שלא לתור אחר מחשבת הלב וראיית העינים — "שחיובן תמידי לא יפסק מעל האדם אפילו רגע בכל ימיו", שמצוות אלו הם באנשים ונשים בשוה³⁶.

ו. ויהי רצון, שבקרוב נראה בגלוי אשר "ופסח ה'"³⁷, שתרגומו

הדיוק, הרי מובן ששש מצות אלו ושש ערי מקלט שייכות ול"ז גם מצד תוכנם (ראה גם תו"מ חכ"ב ס"ע 123 ואילך): כמו שערי מקלט מצילות* את החוטא**, ועד אשר "עבד לי מידי דתהוי לי חיותא" (מכות יו"ד, א) — כ"ה גם בנוגע לשש מצות אלו, אשר קיומם — כולל גם לימוד החלק בתורה (ולהעיר ממכות (שם) ש"דברי תורה" בכלל — "קולטין") המביא לקיומם — מציל מכל הענינים הבלתי רצויים, ומביא לגאולה האמיתית והשלמה, כי ע"י ביטול הסיבה ("חטאינו") מתבטל גם המסוכב ("גלינו").

(36) ראה גם תו"מ ח"ס ריש ע' 404. וש"נ.

(37) בא יב, כג.

(* ובלשון הכתוב (מסעי לה, כד"כה): "ושפטו העדה גו' והצילו העדה" — שמצילים אותו מכל עניניו כו' (מהנחה בלתי מוגה). (** כולל אפילו חטא בדקות — מלשון חסרון (מהנחה בלתי מוגה).

(28) להעיר מסוטה (יא, ב): "בשכר נשים צדקניות כו'".

(29) ברכות יז, א.

(30) מבלי הבט על טרדות היו"ט, אבל באופן שלא יפגע בהכנות לפסח, ועאכו"כ בימי הפסח עצמם (מהנחה בלתי מוגה).

(31) ה'י ת"ת לאדה"ז ספ"א.

(32) שמביאים למ"ש (דברי הימים א כח, ט. וראה תניא קו"א קנו, ב) "ועבדהו בלב שלם" (מהנחה בלתי מוגה).

(33) סימן שנאמר ע"י בר"סמכא, וכידוע פתגם רבינו הזקן (נסמן בתו"מ ח"ס ע' 127) שכל דברי המחברים (עד המהרש"א) שחיבוריהם נתקבלו בתפוצות ישראל נאמרו ברוח הקודש, ועאכו"כ מחבר ספר החינוך, שהוא גם פוסק והובא בכ"מ להלכה למעשה (מהנחה בלתי מוגה).

(34) מסעי לה, יג.

(35) סיום אגרת המחבר ס' החינוך (הנזכר בפנים).

ומכיון שכל הענינים שבתורה הם בתכלית

"ויחוס ה'" — "ויחוס" מל' חמלה³⁸, שהקב"ה יחוס ברחמיו המרובים על עמו ישראל בכלל ועל כאו"א מישראל בפרט,

וכמ"ש במדרש תהלים מזמור שבעים³⁹: "אמר הקב"ה ... הבן יקיר לי אפרים גו"⁴⁰, ובסיום כתוב זה⁴⁰: "רחם ארחמנו נאום ה'", שרחמיו של הקב"ה יומשכו בגלוי בעולם הדיבור — "נאום ה'"⁴¹, ועד — כסיום הענין שם⁴² — לגאולה ממש, למטה מעשרה טפחים, ובקרוב ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א ברך ברכה אחרונה, וטרם צאתו התחיל לנגן הניגון "על אחת כמה וכמה"].

(40) ירמי' לא, יט.
 (41) תו"א מקץ (לו, ד): "וכך האדם ע"י עסקו בתורה כו' נתקיים בו וע"י כו' נאום ה'".
 (42) שם, כב.

(38) ראה גם רש"י שם. ובתיב"ע: "ויגין".
 (39) הקאפיטל שהתחילו לומר היום, י"א ניסן, ע"פ המנהג המקובל מהבעש"ט לומר בכל יום הקאפיטל תהלים המתאים לשנות חייו (ראה סה"מ י"א ניסן בתחלתו).